

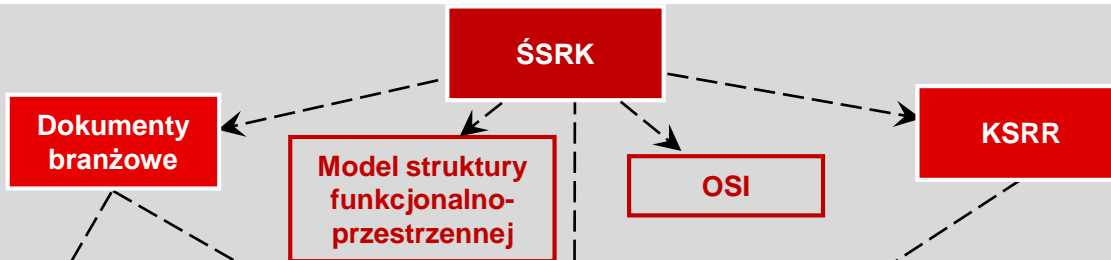

AKTUALIZACJA STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO „ŚLĄSKIE 2030”

*Stefania Koczar-Sikora,
Zastępca Dyrektora Departamentu Rozwoju i Transformacji Regionu*

SYSTEM PLANOWANIA STRATEGICZNEGO

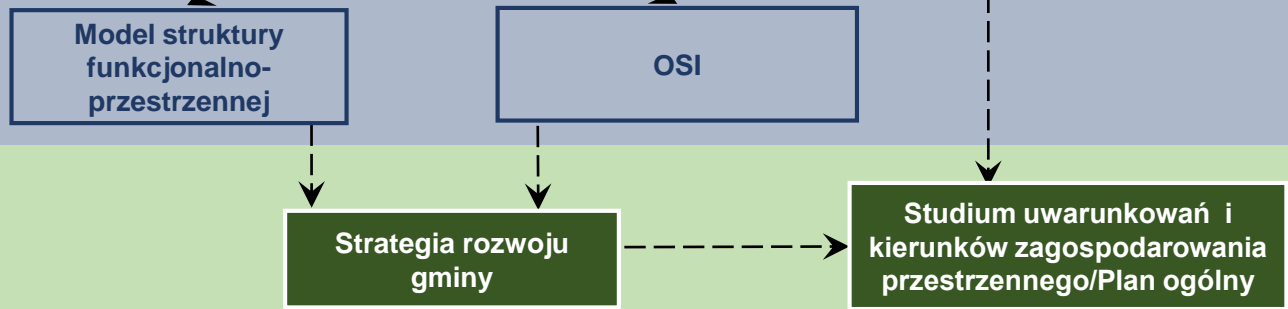
POZIOM KRAJOWY

POZIOM REGIONALNY

POZIOM GMINNY

DLACZEGO AKTUALIZUJEMY

1. Dostosowanie zapisów obecnie obowiązującego dokumentu do aktualnie przygotowywanych dokumentów na szczeblu rządowym:

- Koncepcji Rozwoju Kraju 2050 (KRK 2050),
- Średniookresowej Strategii Rozwoju Kraju (ŚSRK),
- Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego (KSRR).

2. Obowiązek uwzględnienia w strategii rozwoju województwa w województwie do 31 grudnia 2026 roku:

- modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej,
- ustaleń oraz rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej.

DOKUMENTY BRANŻOWE

GOSPODARKA

- Polityka rozwoju gospodarczego Województwa Śląskiego 2030
- Regionalna Strategia Innowacji Województwa Śląskiego na lata 2013-2020
- Regionalna Polityka Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego Województwa Śląskiego do roku 2030
- Polityka Rozwoju Turystyki Województwa Śląskiego 2030

TERYTORYALNY PLAN SPRAWIEDLIWEJ TRANSFORMACJI WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO 2030

SPOŁECZEŃSTWO

- Strategia Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2020-2030
- Regionalna Polityka Rozwoju Edukacji Województwa Śląskiego
- Regionalna Polityka Zdrowia Województwa Śląskiego 2030
- Strategia Rozwoju Sportu Osób z Niepełnosprawnościami w Województwie Śląskim
- Strategia Rozwoju Obszarów Wiejskich Województwa Śląskiego do roku 2030

DOKUMENTY BRANŻOWE

ŚRODOWISKO

- Regionalna Polityka Rewitalizacji Województwa Śląskiego
- Polityka Gospodarki Niskoemisyjnej dla Województwa Śląskiego
- Program ochrony powietrza dla województwa śląskiego
- Strategia Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego do roku 2030
- Program ochrony środowiska dla województwa śląskiego

TERYTORYALNY PLAN SPRAWIEDLIWEJ TRANSFORMACJI WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO 2030

PRZESTRZEŃ

- Regionalna Polityka Miejska Województwa Śląskiego
- Regionalny Plan Transportowy dla Województwa Śląskiego
- Regionalna Polityka Rowerowa wraz z planem sieci regionalnych tras rowerowych

STRATEGIE ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO (SRW)

**SRW
na lata 2000-2015**

Zdefiniowanie obszarów polityki rozwoju (subregionów), aglomeracji miejskiej o znaczeniu europejskim lub krajowym, bezpośredniego otoczenia funkcjonalnego, lokalnych ośrodków rozwoju.

**SRW
na lata 2000-2020**

Współpraca i konkurowanie w przestrzeni europejskiej (wejście Polski do UE).

**SRW
„Śląskie 2020”**

Wpisanie regionu w światowe trendy związane z rozwojem gospodarki opartej na wiedzy, dyfuzją rozwoju poprzez ośrodki metropolitalne, podnoszeniem jakości życia. Przestrzenny wymiar wizji.

**SRW
„Śląskie 2020+”**

Obszary funkcjonalne (subregiony), 12 typów Obszarów Strategicznej Interwencji w ujęciu regionalnym, wizja w ujęciu funkcjonalnego opisu przyszłości regionu, główne potencjały i wyzwania rozwojowe subregionów.

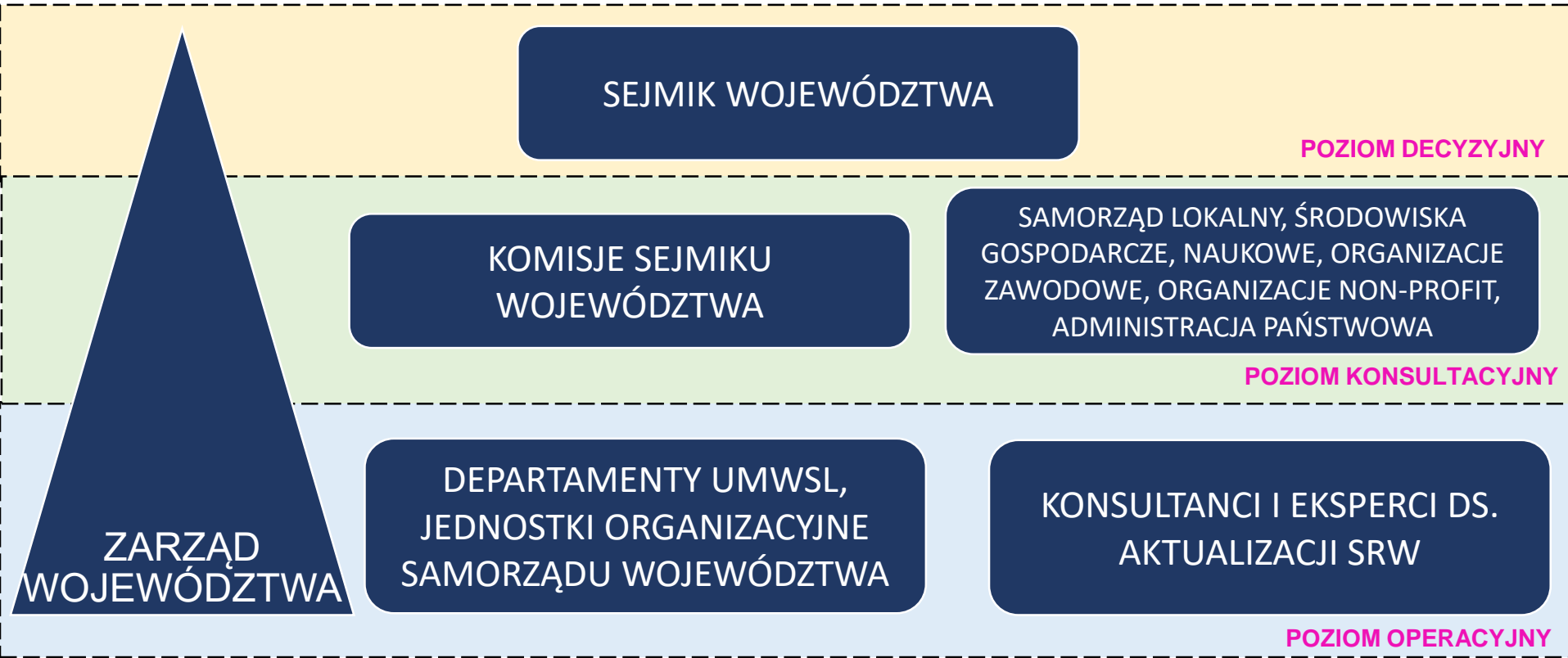
**SRW
„Śląskie 2030”**

Obszary Strategicznej Interwencji w ujęciu funkcjonalnym i tematycznym, transformacja, Zielone Śląskie.

SRW aktualizacja

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej, ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie, transformacja – nowe kierunki rozwoju, bezpieczeństwo, odporność na kryzysy

PODMIOTY I POZIOMY PLANOWANIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA – AKTUALIZACJA SRW

ZASADY AKTUALIZACJI

- ✓ Partnerstwa i współpracy
- ✓ Podejścia terytorialnego
- ✓ Koncentracji terytorialnej i tematycznej
- ✓ Spójności
- ✓ Podejmowania decyzji w oparciu o dowody
- ✓ Zrównoważonego rozwoju
- ✓ Zrównoważonego inwestowania
- ✓ Prewencji (zapobiegania)
- ✓ Korzystnego bilansu transformacji
- ✓ Subsydiarności

OPINIOWANIE I KONSULTACJE STRATEGII – ASPEKTY PRAWNE

Opinie:

- **Minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego**
- **Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny**
- **Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska**
- **Regionalna Rada Ochrony Przyrody**
- **Wojewódzka Rada Dialogu Społecznego**

Konsultacje:

- **Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie
(Kraków, Gliwice, Poznań, Warszawa)**
- **Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego**

Dotychczasowe prace w 4 obszarach :

- ❑ analiza prognoz i trendów
- ❑ identyfikacja luk badawczych
- ❑ ocena aktualności zapisów SRW
- ❑ rekomendacje do kierunków polityki rozwoju województwa

OBSZAR GOSPODARCZY

 Jacek Kotra; Park Naukowo-Technologiczny "TECHNOPARK GLIWICE" Sp. z o.o.

OBSZAR ŚRODOWISKOWY

 dr hab. Urszula Myga-Piątek,
prof. Uniwersytetu Śląskiego

OBSZAR SPOŁECZNY

 dr hab. Rafał Muster,
prof. Uniwersytetu Śląskiego

OBSZAR PRZESTRZENNY

 dr hab. inż. arch. Krzysztof Kafka,
prof. Politechniki Śląskiej

**WYZWANIA STRATEGICZNE
POLITYKI REGIONALNEJ WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO PO ROKU 2030**

	II PÓŁROCZE 2024 R.	I PÓŁROCZE 2025 R.	II PÓŁROCZE 2025 R.	I PÓŁROCZE 2026 R.	II PÓŁROCZE 2026 R.
STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO	Uchwała sejmiku	Ewaluacja mid-term i Raport monitoringowy SRW		Opracowanie projektu wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko	
	Konferencja inauguracyjna	Warsztat: WKUA, Rada ds. Transformacji, studenci, seniorzy		Ewaluacja ex-ante projektu Strategii	
	Warsztaty wizyjne				
	Warsztaty branżowe	Warsztaty subregionalne	Uwzględnienie zapisów zaktualizowanej ŚSRK		
	Przyjęcie dokumentu pt. Wyzwania strategiczne polityki regionalnej woj. śląskiego po roku 2030		Warsztaty z radnymi Sejmiku Woj. Śl.		Konsultacje społeczne projektu SRW i Prognozy
	Prace nad diagnozą				PRZYJĘCIE DOKUMENTU
	Prace nad modelem funkcjonalno-przestrzennym i OSI, w tym warsztaty				
PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO		Prace nad roboczą wersją dokumentu			Opracowanie projektu
		PRZYJĘCIE AUDYTU KRAJOBRAZOWEGO			Konsultacje
		PRZYJĘCIE OPRACOWANIA EKOFIZJOGRAFICZNE			Opiniowanie
				PRZYJĘCIE DOKUMENTU	
PROGRAM OPERACYJNY PO 2027 R.		Założenia polityki spójności po 2027 r., projekty rozporządzeń PE oraz Rady UE			
			Prace nad roboczą wersją Programu i konsultacje społeczne, aktualizacja TPST		

MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ

- ✓ Jest podstawą terytorialnie ukierunkowanej polityki rozwoju.
- ✓ Jest integralnym komponentem przestrzennym strategii rozwoju oraz odnosi się do całości jej treści.
- ✓ Jest wyrazem zintegrowanego planowania rozwoju w wymiarach strategicznym oraz przestrzennym.
- ✓ Służy zapewnieniu spójności i komplementarności różnych polityk publicznych (horyzontalnych i sektorowych) oraz działań różnych podmiotów (zwłaszcza władz publicznych różnych szczebli) na określonym terytorium.
- ✓ Prezentuje zmiany w przestrzeni, w szczególności układ głównych elementów zagospodarowania przestrzeni, obszary istotne dla osiągnięcia celów wyznaczonych w strategii rozwoju, obszary wymagające ochrony oraz powiązania funkcjonalne występujące między poszczególnymi obszarami.

MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ – MIEJSCE W STRATEGII ROZWOJU

diagnoza sytuacji społecznej,
gospodarczej i przestrzennej

cele rozwoju w wymiarze
społecznym, gospodarczym oraz
przestrzennym

MODEL STRUKTURY
FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ
W STRATEGII ROZWOJU

CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

CZĘŚĆ STRATEGICZNA

ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania
oraz prowadzenia polityki przestrzennej

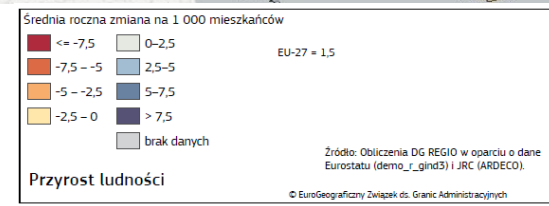
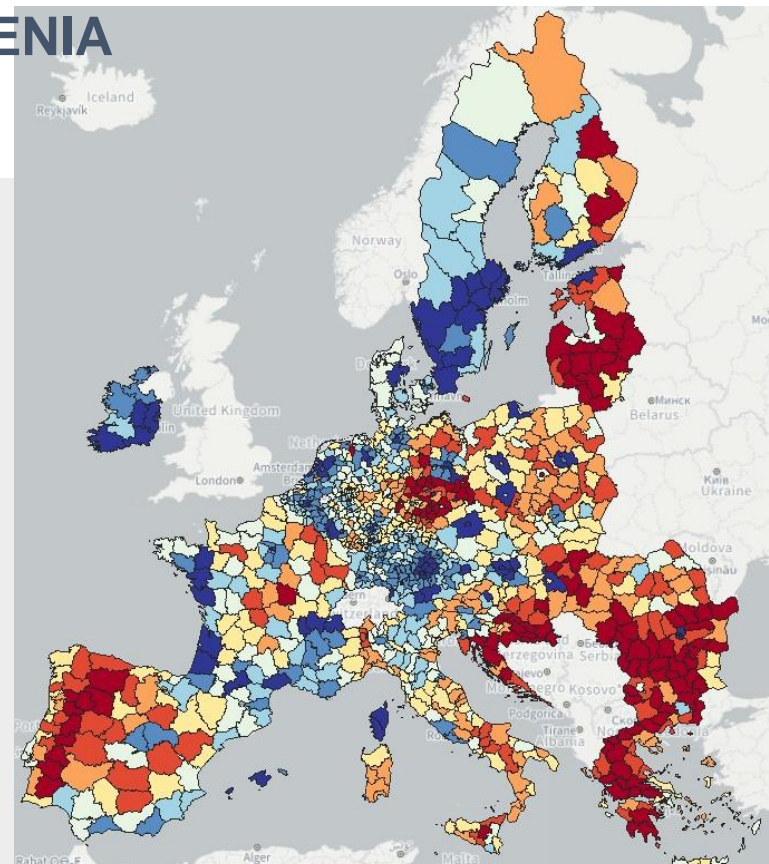
obszary strategicznej interwencji wraz
z zakresem planowanych działań

Wybrane zagadnienia społeczno-gospodarcze

TŁO STATYSTYCZNE – WYBRANE ZAGADNIENIA

SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

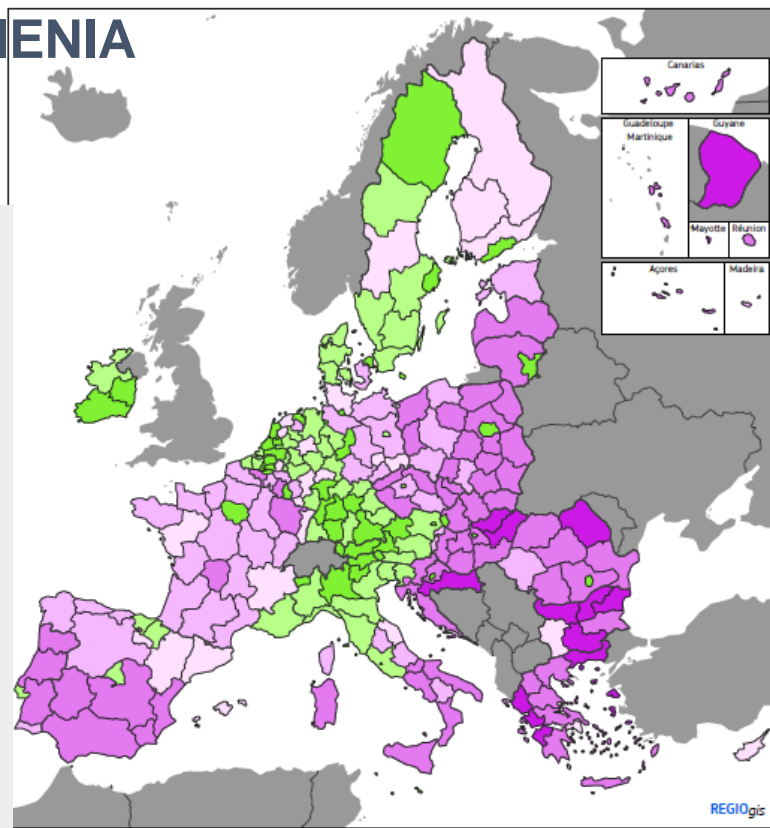
- ✓ **Spadek liczby ludności** – zjawisko o charakterze ogólnokrajowym, dotyczy przede wszystkim miast.
- ✓ **Do 2050 roku, liczba ludności względem roku 2022 zmniejszy się** w województwie śląskim o 17,7% (tj. 770 tys. osób) zaś do roku 2060 aż o 25,1% (tj. 1 090 tys. osób).
- ✓ 3. najwyższy wynik w kraju dla **wskaźnika obciążenia demograficznego** osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym (w 2023 r. 43,0 przy średniej krajowej 40,0).
- ✓ Utrzymująca się **tendencja wyższej liczby zgonów od liczby urodzeń żywych**.
- ✓ **Ujemne skumulowane saldo migracji województwa** w latach 2014-2023 – ponad 44 tys. mieszkańców – drugi najgorszy wynik wśród wszystkich województw.

TŁO STATYSTYCZNE – WYBRANE ZAGADNIENIA

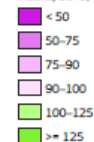
ROZWÓJ GOSPODARCZY

- ✓ **Oslabienie wysokiego potencjału gospodarczego województwa śląskiego.**
- ✓ **Spadek udziału w krajowym PKB z 13,7% w 2004 r. do 12% w 2021 r. oraz spadek udziału w krajowej produkcji sprzedanej przemysłu z 18,4% w 2009 roku do 14,7% w 2022 roku.**
- ✓ **Przemysłowe dziedzictwo przyczynia się do obniżającej się konkurencyjności struktury gospodarczej regionu.**
- ✓ **Struktura gospodarki regionu dalej wiąże się z wysokim uzależnieniem lokalnych rynków pracy od przemysłów tradycyjnych.**

Mapa 2 Poziom PKB na mieszkańca (PPS), 2022

Indeks, EU-27 = 100

Źródło: Eurostat (nama_10c_2gdp)

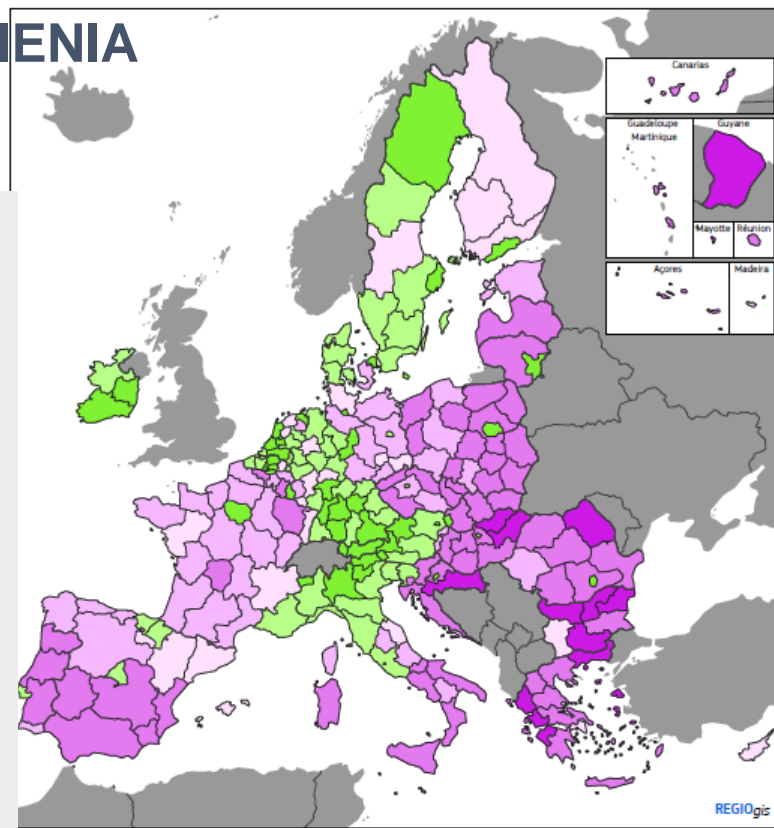
0 500 km

TŁO STATYSTYCZNE – WYBRANE ZAGADNIENIA

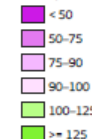
ROZWÓJ GOSPODARCZY

- ✓ Województwo śląskie jest na **ścieżce wysokiego wzrostu**, ale zagrożone jest tzw. **pułapką ograniczonego wzrostu**.
- ✓ Region osiągnął **drugie miejsce w kraju** w zakresie tworzenia **Wartości Dodanej Brutto** (udział wyniósł 12%). Główne znaczenie w **wytwarzaniu WDB** ma **sektor usług** (59,3% udziału w WDB województwa).
- ✓ **2. pozycja w kraju** pod względem ilości jednostek aktywnych **badawczo** (803), **3. pozycja w kraju** pod względem udziału **przedsiębiorstw innowacyjnych** (37,5% ogółu przedsiębiorstw).
- ✓ **Dopiero 10. pozycja w kraju** – na cele związane z działalnością **badawczo-rozwojową** przeznaczono **jedynie 0,9% polskiego PKB**.

Mapa 2 Poziom PKB na mieszkańca (PPS), 2022

Indeks, EU-27 = 100

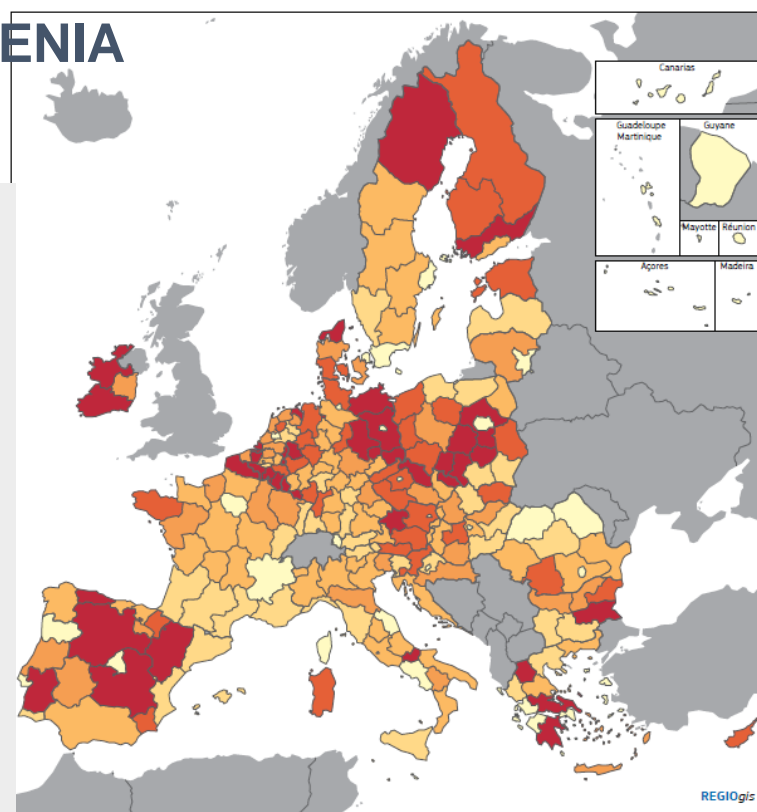
Źródło: Eurostat [nama_10c_2gdp]

0 500 km

TŁO STATYSTYCZNE – WYBRANE ZAGADNIENIA

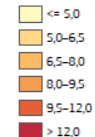
ZASOBY I OCHRONA ŚRODOWISKA

- ✓ **Liczne atrakcyjne tereny przyrodnicze**, które istotne są pod kątem rozwoju turystyki.
- ✓ **Niewiele obszarów prawnie chronionych** – niecałe 3% zasobów kraju co daje 15 pozycję w kraju (przeważają parki krajobrazowe 19% powierzchni regionu).
- ✓ Wysoka pozycja w produkcji energii opartej głównie na źródłach kopalnych, **niski udział w OZE** (wynikający z uwarunkowań regionu).
- ✓ Niewielka liczba naturalnych zbiorników wodnych, **duża liczba zbiorników antropogenicznych**.
- ✓ Województwo śląskie odpowiada za prawie 60% krajowego **wytworzenia zasolonych wód**, udział ten z roku na rok zmniejszał się, jeszcze w 20 lat temu udział ten wyniósł 70%.

Mapa 4.2 Emisje gazów cieplarnianych na osobę według regionu NUTS 2, 2022

Tona ekwiwalentu CO₂ na osobę

EU-27 = 7,96
Źródło: JRC-EDGAR

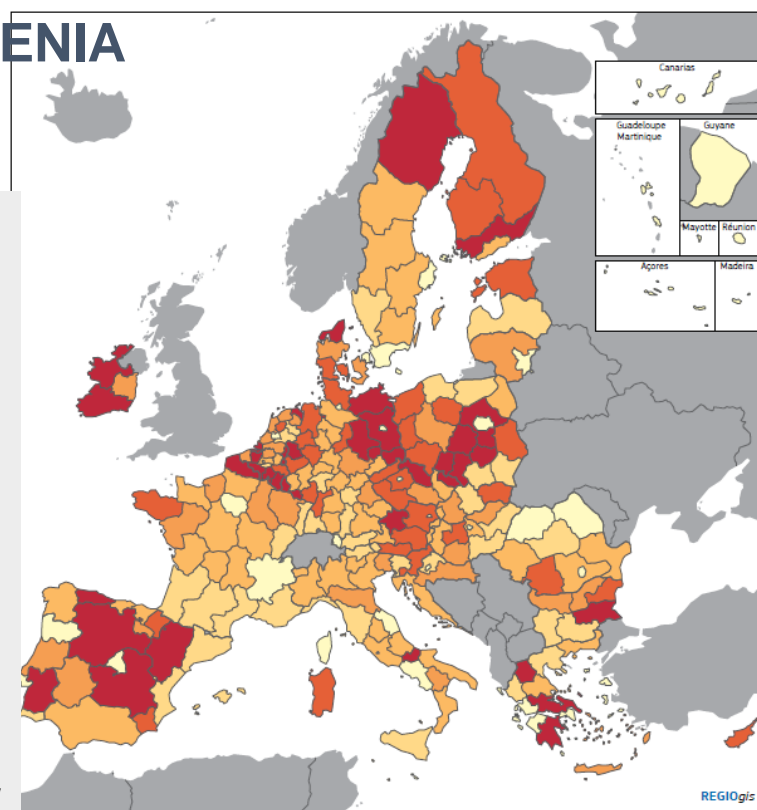
0 500 km

© EuroGeograficzny Związek ds. Granic Administracyjnych

TŁO STATYSTYCZNE – WYBRANE ZAGADNIENIA

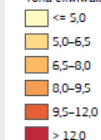
ZASOBY I OCHRONA ŚRODOWISKA

- ✓ **Przedostatnia pozycja** w kraju pod względem **ilości ścieków przemysłowych wymagających oczyszczania**, które odprowadzono bezpośrednio do wód lub ziemi (województwo 65,8% przy średniej krajowej 82,9%).
- ✓ **Duże zanieczyszczenie powietrza** – wpływ na to ma rozwinięty sektor przemysłu jak również niska emisja.
- ✓ **Wśród zanieczyszczeń gazowych zdecydowanie dominował dwutlenek węgla (98,3%)**.
- ✓ **Poprawie ulega jakość powietrza** – w ostatnich 5 latach zlikwidowano w województwie prawie 190 tys. kotłów węglowych i dokonano prawie 30 tys. termomodernizacji.
- ✓ W ciągu ostatnich lat systematycznie **spada emisja zanieczyszczeń zarówno gazowych jak i pyłowych powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych**.

Mapa 4.2 Emisje gazów cieplarnianych na osobę według regionu NUTS 2, 2022

Tona ekwiwalentu CO₂ na osobę

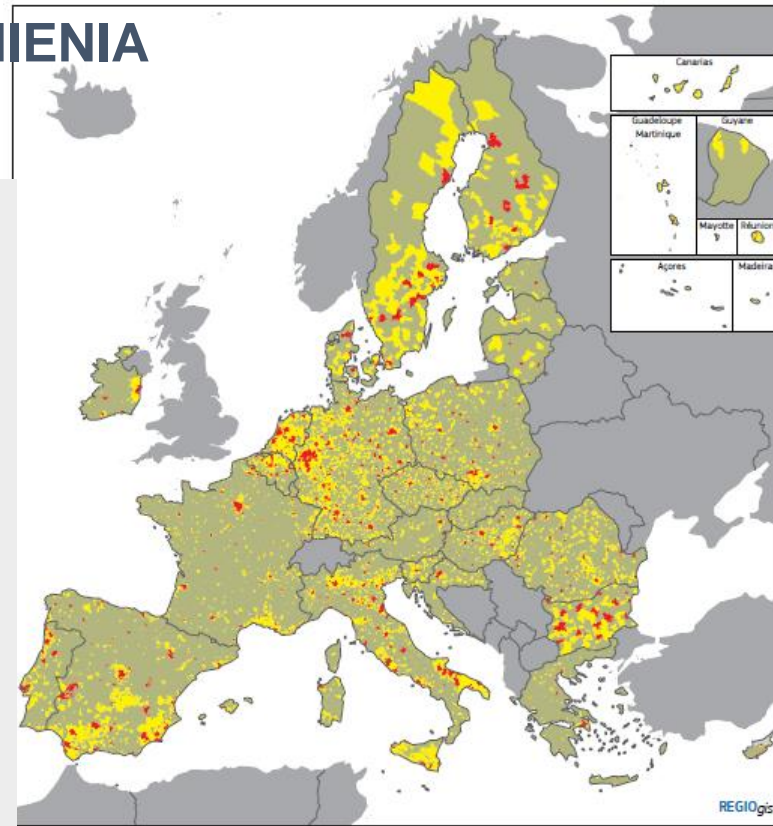
EU-27 = 7,96
Źródło: JRC-EDGAR

0 500 km

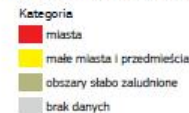
TŁO STATYSTYCZNE – WYBRANE ZAGADNIENIA

PRZESTRZEŃ

- ✓ Najwyższy w kraju **wskaźnik urbanizacji** – 76%; najwyższy w kraju wskaźnik gęstości zaludnienia 352 os/km² (średnia krajowa 126 os/km²).
- ✓ Powierzchnia miast i wsi stanowi odpowiednio: 31,3% i 68,7% powierzchni województwa – **największy udział miast** w strukturze województw na tle kraju.
- ✓ **Policentryczny układ ośrodków miejskich** województwa:
  - **Metropolia Górnośląska** z bezpośrednim otoczeniem metropolii,
  - **Aglomeracje:** Bielska, Rybnicka i Częstochowska z bezpośrednim otoczeniem aglomeracji,
  - **Lokalne ośrodki wzrostu,**
  - Pozostałe gminy.

Mapa 3.2 Stopień urbanizacji lokalnych jednostek administracyjnych, 2020

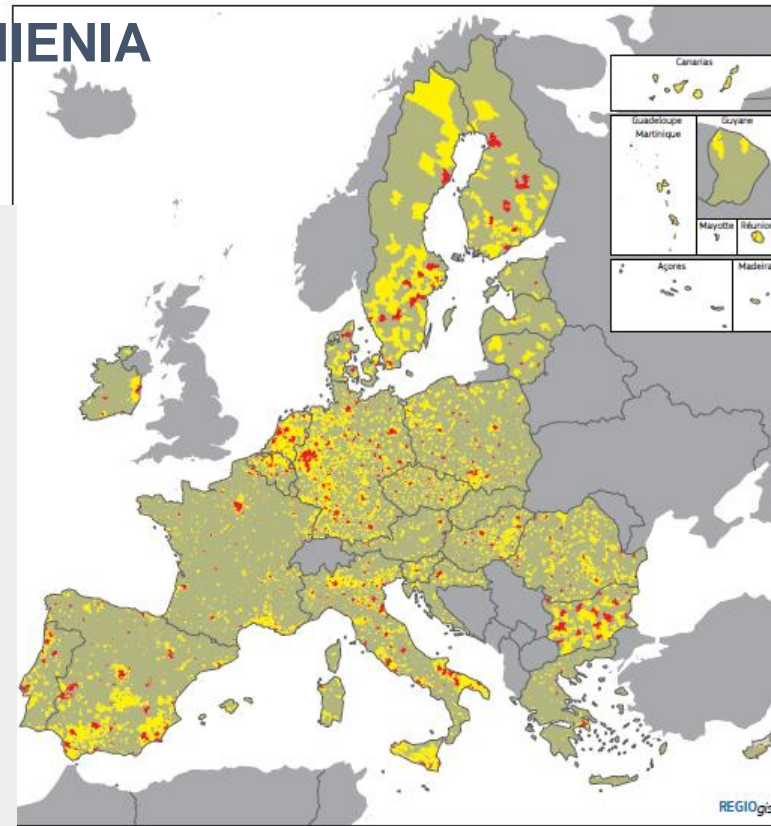
Źródło: Eurostat.

0 500 km

TŁO STATYSTYCZNE – WYBRANE ZAGADNIENIA

PRZESTRZEŃ

- ✓ Położenie regionu w zasięgu **paneuropejskich korytarzy transportowych** oraz w sieci TEN-T.
- ✓ Niskie tempo **rekultywacji i zagospodarowania terenów zdegradowanych** – 53 ha/rok, co daje 15. miejsce w kraju.
- ✓ **Baza OPI TPP 2.0:**
  - 320 terenów pogórnicych i 280 przemysłowych, o łącznej powierzchni odpowiednio 5094 ha i 3698 ha,
  - w Metropolii Górnośląskiej znajduje się 53% wszystkich obszarów przemysłowych województwa śląskiego oraz 79% obszarów pogórnicych.

Mapa 3.2 Stopień urbanizacji lokalnych jednostek administracyjnych, 2020

Kategoria	
■	miasta
■	małe miasta i przedmieścia
■	obszary słabo zaludnione
■	brak danych

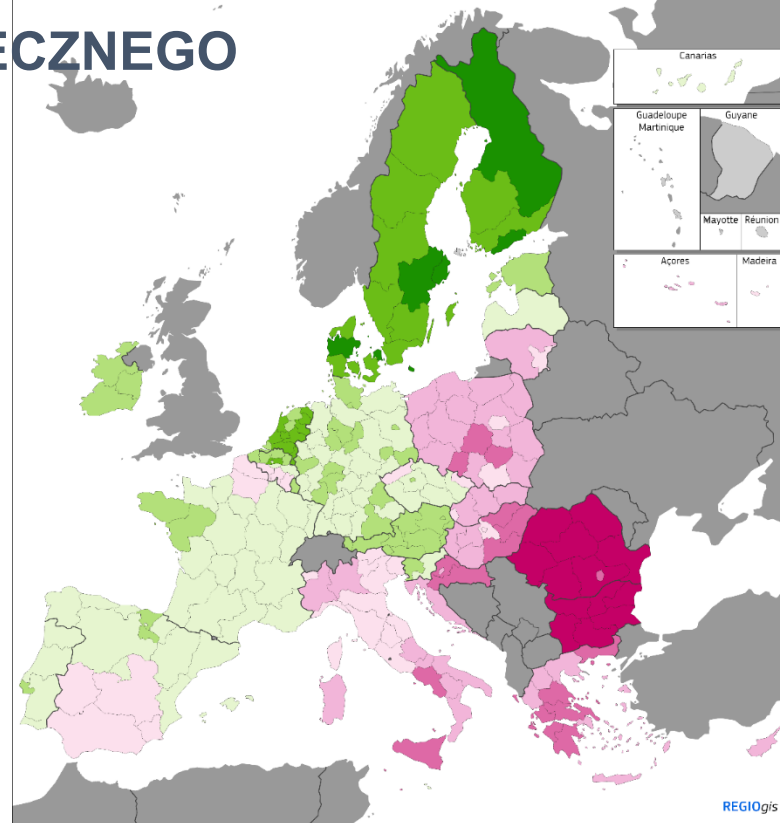
Źródło: Eurostat.

0 500 km

REGIONALNY WSKAŹNIK POSTĘPU SPOŁECZNEGO (WYMIARY I KOMPONENTY)

Regionalny Wskaźnik Postępu Społecznego (EU-SPI)	pozycja na tle polskich NUTS-2 (17)	pozycja na tle regionów UE (240)
	2024	2024
	8	183
Wymiary i komponenty:		
Podstawowe potrzeby ludzkie	9	177
Odżywianie i podstawowa opieka medyczna	3	105
Woda i kanalizacja	17	217
Sytuacja mieszkaniowa	3	172
Bezpieczeństwo osobiste	4	70
Fundamenty dobrobytu	15	203
Dostęp do podstawowej wiedzy	9	9
Dostęp do technologii informacyjnych i komunikacyjnych	5	192
Zdrowie i dobra kondycja	15	221
Jakość środowiska	16	230
Szanse i możliwości	3	171
Prawa osobiste	1	158
Wolność osobista i wolność wyboru	9	172
Tolerancja i włączenie społeczne	1	178
Dostęp do zaawansowanej edukacji	7	145

EU regional Social Progress Index, 2024 edition

EU27 = 100
Source: DG Regio and JRC.

0 500 km

EUROPEJSKI WSKAŹNIK KONKURENCYJNOŚCI REGIONÓW (RCI) W 2022 ROKU

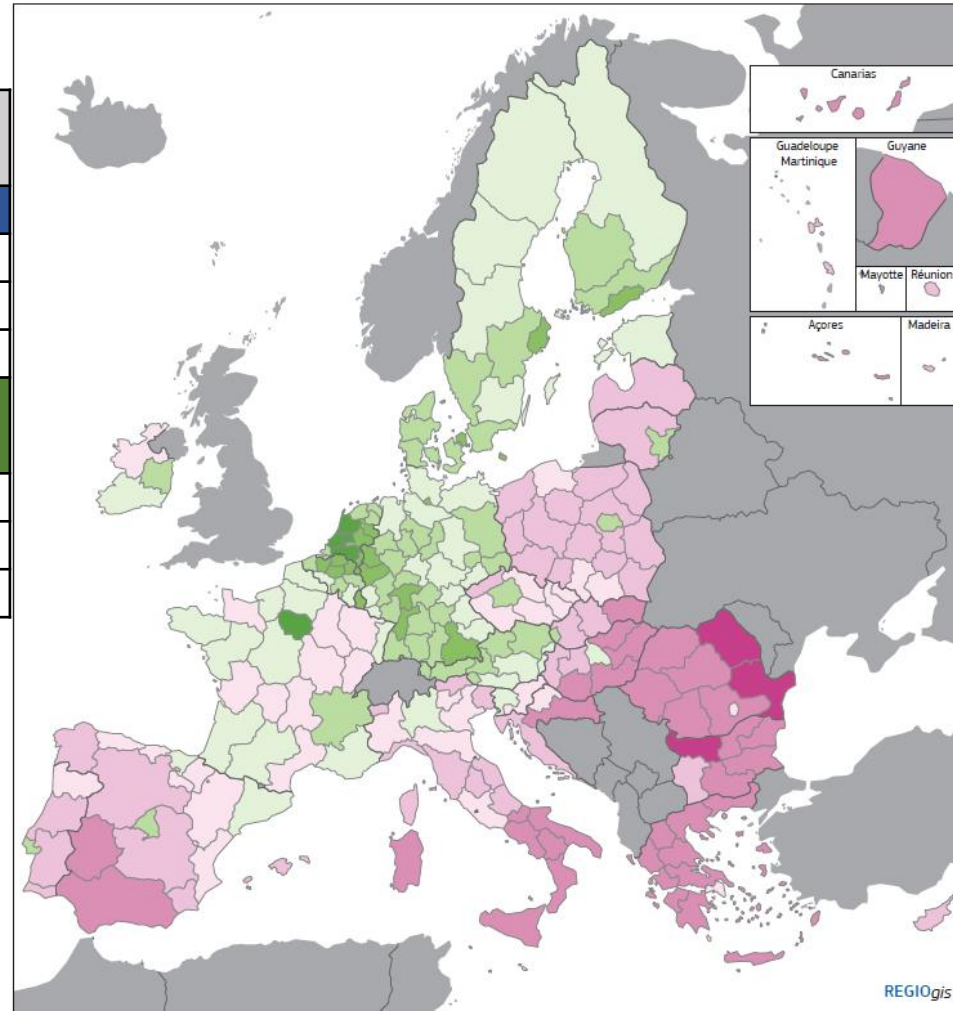
Europejski Wskaźnik Konkurencyjności Regionów	Pozycja	2022
RCI (234 regiony UE)		117
Wymiar podstawowy	miejsce w UE	137
Wymiar efektywności		76
Wymiar innowacyjności		189
RCI (17 regionów poziomu NTS-2) w kraju		2
Wymiar podstawowy	miejsce w kraju	2
Wymiar efektywności		2
Wymiar innowacyjności		5

Indeks EU-RCI jest zbudowany w oparciu o 68 wskaźników, które przyporządkowane są do 11 filarów zgrupowanych w ramach 3 wymiarów.

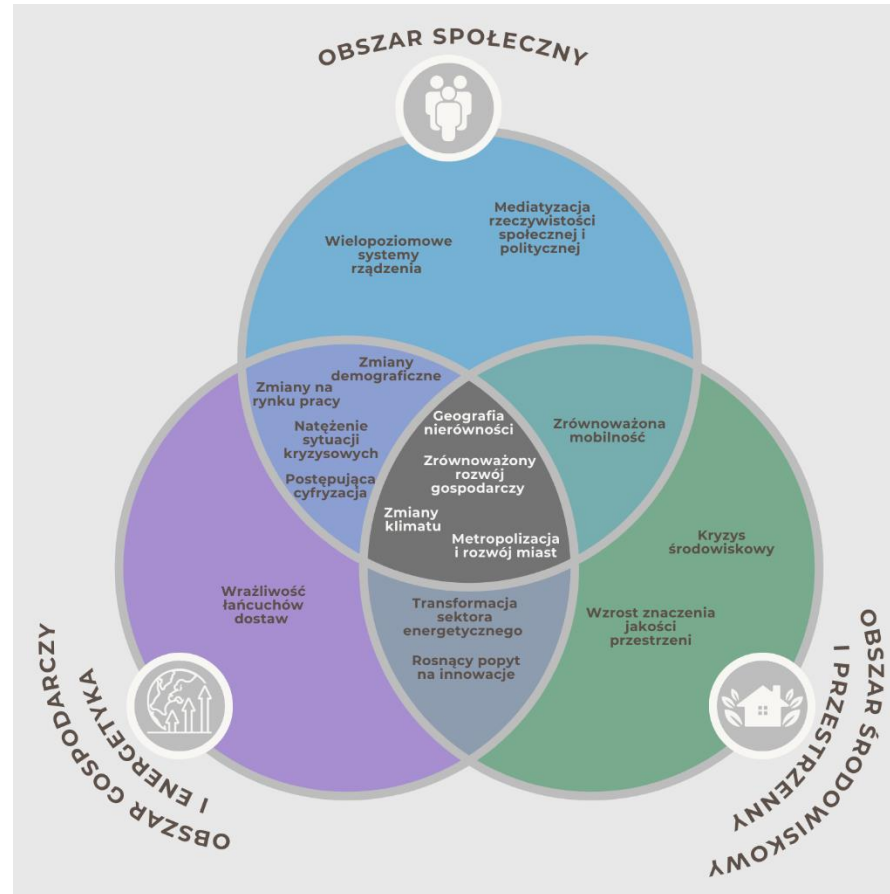
Wymiar podstawowy obejmuje: 1. Instytucje, 2. Stabilność makroekonomiczna, 3. Infrastruktura, 4. Zdrowie, 5. Edukacja podstawowa.

Wymiar efektywności obejmuje: 6. Szkolnictwo wyższe i kształcenie ustawiczne, 7. Efektywność rynku pracy, 8. Wielkość rynku.

Wymiar innowacyjności obejmuje: 9. Gotowość technologiczna, 10. Wyrafinowanie biznesowe, 11. Innowacje.

WYZWANIA STRATEGICZNE POLITYKI REGIONALNEJ WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO PO ROKU 2030

WSTĘPNE KONSULTACJE SPOŁECZNE

TERMIN:

od 4 września
do 31 października 2024 r.

ANKIETA – OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI

PRZEDŁUŻENIE TERMINU:

do 11 października 2024 r.

Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego
Departament Rozwoju i Transformacji Regionu
Referat Regionalne Centrum Analiz i Planowania Strategicznego

adres korespondencyjny: ul. Ligonja 46, 40-037 Katowice

adres siedziby: ul. Wita Stwosza 3, 40-041 Katowice

tel.: +48 (32) 77 44 039

strategia@slaskie.pl

GDZIE SZUKAĆ INFORMACJI

slaskie.pl

Plan rozwoju / Strategia rozwoju województwa

bip.slaskie.pl

Województwo / Programy, plany i strategie Województwa

rcas.slaskie.pl

ODPOWIEDZIALNY ZA PROCES

URZĄD MARSZAŁKOWSKI WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

DEPARTAMENT ROZWOJU I TRANSFORMACJI REGIONU

Referat Regionalne Centrum Analiz i Planowania Strategicznego

strategia@slaskie.pl

Województwo
Śląskie

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ